

Reseach Education in Undergraduate Social Work Programs: US and Turkey

Ali Artam AYYILDIZ ¹

Hacettepe University Faculty of Economics and Administrative, Department of Social Work

---

ABSTRACT

Research education, which is presented in all major disciplines of undergraduate programs, is always analysed, evaluated and different suggestions have been made for its development. As in most universities and disciplines, research education in Social Work undergraduate program is highly regarded and evaluated with the aim to increase its potential. The studies conducted have shown that research education has several positive effects on students' comprehension of research concepts and skills. As in other undergraduate programs, Social Work education is an essential academic program that prepares students for their future professions. Thus, research education in undergraduate programs must be evaluated seriously for it not only enhances the ability of critical thinking but also prepares students for professional practices based on evidence. In this study, research education in undergraduate level of Social Work education in USA and Turkey are evaluated comparatively. This study was conducted with the qualitative content analysis method. Undergraduate curriculum programs were examined on the university web pages and it was observed that the undergraduate research education of the two countries had similar characteristics.

Key Words: Social work, undergraduate, research, education, training

---

Review Article

Received: 28.10.2020

*Revision received:
10.04.2021*

Accepted: 05.05.2021

*Published online:
26.05.2021*

Corresponding author:

¹ *Phd Candidate in Migration Studies*

aliartam17@gmail.com

Orcid: 0000-0002-3854-4906

Sosyal Hizmet Lisans Programlarında Araştırma Eğitimi: ABD ve Türkiye

Ali Artam AYYILDIZ¹

Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

ÖZ

Derleme Makale

Tüm disiplin alanlarının lisans programlarında yer alan araştırma eğitimi her zaman incelemeye konu olmuş, değerlendirilmiş ve geliştirilmesi için öneriler oluşturulmuştur. Birçok üniversite ve birçok disiplinde olduğu gibi sosyal hizmet lisans eğitim programlarında da araştırma eğitimi önemle ele alınmakta, incelenmekte ve değerlendirilerek geliştirilmektedir. Yapılan çalışmalarda; sosyal hizmet öğrencilerinin araştırma eğitimi almalarının araştırma kavram ve becerileri üzerine olumlu etkisi olduğu gösterilmiştir. Sosyal hizmet lisans eğitimi diğer disiplin alanlarında olduğu gibi öğrenciyi mesleğine hazırlayan temel akademik programlardır. Bu nedenle lisans programının araştırma eğitimi hem eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi hem de öğrenciyi kanıta dayalı mesleki uygulamalara hazırlaması açısından önemle ele alınmalıdır. Bu çalışmada, ABD ve Türkiye’de sosyal hizmet lisans programlarında yer alan araştırma eğitimi karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma niteliksel içerik analizi yöntemiyle yapılmıştır. Lisans müfredat programları üniversite web sayfalarından incelenmiş ve iki ülkenin lisans araştırma eğitiminin yakın özelliklere sahip olduğu görülmüştür.

Alınma Tarihi: 28.10.2020
Düzeltilmiş Hali Alınma Tarihi: 10.04.2021
Kabul Edilme Tarihi: 05.05.2021
Çevrimiçi Yayınlanma Tarihi: 26.05.2021

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, lisans, araştırma, eğitim, öğretim

---

Sorumlu yazar iletişim bilgileri:

¹ Göç Çalışmaları Doktorantı

aliartam17@gmail.com

Orcid: 0000-0002-3854-4906

Giriş

Üniversite tarihi ile üniversite programlarında, araştırma eğitiminin tarihi birbirinden ayrı düşünülemez. Tüm disiplin alanlarının lisans programlarında yer alan araştırma eğitimi her zaman incelemeye konu olmuş, değerlendirilmiş ve geliştirilmesi için öneriler oluşturulmuştur. Konuyla ilgilenen akademisyenler dışında çok çeşitli oluşumlar bu konuda çalışmalar yapmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde (US/ABD) Lisans Araştırma Konseyi (Council on Undergraduate Research / CUR) lisans düzeyinde araştırma eğitiminin geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapan (konu ile ilgili destekler, öğrenci araştırma kongre/ sempozyum düzenleme vb.) kâr amacı gütmeyen ulusal özel bir oluşumdur. CUR lisans düzeyinde araştırmayı "lisans öğrencisinin disiplin alanına ilişkin özgün ve yaratıcı katkısını gösteren inceleme ve araştırmalar" olarak tanımlamaktadır (Beckman ve Hensel, 2009). Amerika Birleşik Devletleri/ABD'de benzer başka bir oluşum ise Yüksek Öğretimde Standartlar Geliştirme Konseyi (Council for the Advancement of Standards in Higher Education/ CAS) dir. CAS ve CUR lisans düzeyinde araştırma konusunda benzer amaçlara sahiptir ve benzer çalışmaları yürütmektedirler. Bu çalışmalar kapsamında; araştırma desteği, araştırma eğitiminin geliştirilmesi, öğrenci araştırmalarının sunulduğu kongre ve sempozyum ile diğer benzeri toplantılar düzenleme yanında öğrencilerin yaptığı araştırmaların yayınlandığı dergi ve broşürler çıkarma yer almaktadır (Arminio ve Gochenauer, 2004; CAS; CUR). Üniversitelerin lisans müfredatlarında araştırma eğitimine verilen önem ve öğrencilerin araştırma yapmaları yönünde geliştirilen stratejilerle öne çıkan ABD deneyimi birçok Avrupa Ülkesine örnek olmaktadır. Almanya, Birleşik Krallık, Hollanda ve diğer Avrupa ülkelerindeki yüksek öğretim kurumları da benzer stratejiler geliştirmektedir (Mieg,2019).

Sosyal Hizmet Eğitim Konseyi (CSWE) de lisans düzeyinde araştırma eğitimini ve lisans öğrencilerinin araştırmalarını benzer biçimde ele almaktadır. CSWE; sistematik araştırma süreci sonucu, profesyonel uygulama ve sosyal politikalara ilişkin genellenebilir bilgi sağlanması açısından lisans araştırmalarının önemli olduğunu vurgulamaktadır (Plionis,1993; CSWE). Bu nedenle CSWE; müfredatta araştırma içeriğinin hem niceliksel hem de niteliksel araştırma yöntemleri konusunda öğrencinin yeterli olmasının sağlanmasını ve kanıta dayalı uygulamaların gerçekleştirilmesini önermektedir.

Birçok üniversite ve birçok disiplinde olduğu gibi Sosyal Hizmet lisans eğitim programlarında da araştırma eğitimi önemle ele alınmakta, incelenmekte ve değerlendirilerek geliştirilmektedir (Moore, Avant ve Austin, 2008). Bir çok araştırmacı, sosyal hizmet alanında araştırma ile uygulama arasındaki ilişkisinin değerlendirilmesinde başlangıç noktası olarak lisans öğrencilerinin araştırma bilgi, tutum ve becerilerinin ele alınmasının gerekliliği üzerinde durmaktadır (Rubin,Valutis ve Robinson, 2010). Genel olarak sosyal hizmet öğrencilerinin araştırmadan çekindiği ileri sürülürken (Epstein,1987) matematik stresinin (Royse ve Rompf, 1992) diğer alanların öğrencilerine kıyasla fazla olduğu bildirilmektedir. Buna karşın Rosenblatt ve Kirk tarafından 1981 yılında yapılan çalışma ile sosyal hizmet öğrencilerinin araştırma eğitimi almalarının (Secret, Ford ve Rompf, 2003; Maschi, Probst ve Bradley, 2009) araştırma kavram ve becerileri üzerine olumlu etkisi olduğu gösterilmiştir (Rosenblatt ve Kirk, 1981). Yapılan diğer çalışmalarda ise; öğrencilerin araştırma ve istatistik bilgilerinin artmasının araştırmaya ilişkin tutumları olumlu hale getirdiği gösterilmiştir (Olsen,1990; Unrau ve Grinnell,2005). Lisans programlarında araştırma derslerinin etkinliğini arttıran önemli bir yaklaşım olarak; öğrencinin öğretim kadrosu ile araştırma deneyimi yaşaması (Hughes, Ortiz ve Horner, 2012) bir başka deyişle araştırma/projelere katılımı yönünde gelişen eğitim modeli giderek yaygınlaşmaktadır (Whipple, Hughes ve Bowden, 2015; Palmer, Hunt, Neal ve Wuetherick, 2015). Lisans düzeyinde yapılan araştırmaların öğrenciler üzerinde birçok önemli gelişmeye neden olduğu bildirilmektedir. Bunlar arasında:

- Eleştirel düşünme ve problem çözme becerisi

- Araştırma metodolojisinin kavranması ve uygulanması
- Bilimsel araştırma ve etik ilkelerin öğrenilmesi ve uygulanması
- İlgili alana ilişkin (Sosyal Hizmet) değer oluşturulması
- İlgili alana ilişkin literatürün eleştirel biçimde okuması
- İlgili alana ilişkin kapsamın kavranması
- İlgili alana ilişkin yöntemlerin değerlendirilmesi
- İlgili alana ilişkin teoriler ile mesleki uygulamalar arasındaki ilişkinin kavranması
- Mesleki iletişim becerilerinin geliştirilmesi
- Farklı kişilerle bir arada çalışma becerisinin yükseltilmesi
- Bağımsız çalışabilme becerisi ve kapasitesinin geliştirilmesi
- Yaratıcı ve yenilikçi düşünme becerisinin geliştirilmesi
- Bilgisayar ve ilgili programları kullanabilme becerisinin geliştirilmesinde yararlı olduğu vurgulanmaktadır (Ishiyama, 2002; Hathaway, Nagda ve Gregerman, 2002; Hewson, Walsh ve Bradshaw, 2010; Blakemore ve Howard, 2015; Zlotnik, 2007).

Ayrıca öğrencinin mesleki ilgi alanının geliştirilmesinde ve yeni araştırma alanlarının keşfedilmesinde olumlu etki sağlayacağı belirtilmektedir. Öğretim kadrosu ile ilişki ve iletişim becerisinin geliştirilmesinin ise öğrencinin bölüme devamını olumlu yönde etkilediği bunun yanında öğrencinin kendine olan güvenini de olumlu yönde geliştirdiği bildirilmektedir (Ishiyama, 2002; Hathaway, Nagda ve Gregerman, 2002; Hewson, Walsh ve Bradshaw, 2010).

Öğrencinin öğretim kadrosu ile araştırma/projelere katılımı Araştırma Üniversiteleri için olmazsa olmaz bir özellik olmakla birlikte bu tür üniversiteler için “önce öğrenci” sloganı ile öğrencinin araştırmalara katılımının desteklenmesine öncelik verilmektedir. Lisans düzeyinde araştırma eğitimi, kanıta dayalı sosyal hizmet uygulamaları açısından da ele alınmalıdır. Kanıtın aranması, kanıt oluşturma iyi araştırma bilgi ve becerisini gerekli kılmaktadır bu beceri ile yapılmış araştırmaların eleştirel değerlendirilmesi yapılabilecektir (Rubin, 2007). Sosyal hizmet alanında akademisyenler lisans programında araştırma eğitimi önemle ele almakta ve konuyu çeşitli açılardan inceleyen araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmalar sonucunda; öğrencilerin lisans düzeyinde araştırma eğitime karşı stres ve anksiyete yaşadıkları, iyi bir eğitim için akademisyenlerin niteliğinin önemli olduğu, daha iyi öğrenme için farklı eğitim yöntemlerinin etkisi olduğu gösterilmiştir (Papanastasiou ve Zembylas, 2008; Fish, 2015; Sharland ve Teater, 2016; Hunter, Laursen ve Seymour, 2007; Hostetter, Sullenberger ve Wood, 2013). Eleştirel düşünme becerisi, bir başka deyişle doğru sorgulama becerisi bilimle ilgili bazı temel kavram ve ilkeleri anlamayı sağlaması açısından lisans öğrencilerinde geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu becerinin kazanılması, bilimsel düşünme yeteneğinin gelişmesi ve bilimsel düşünme yolu ile problemlerin çözümünü olanaklı kılmakta ve kolaylaştırmaktadır. Bökeoğlu ve Yılmaz (2005)’in “Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünmeye yönelik tutumları ile araştırma kaygıları arasındaki ilişki” başlıklı çalışması sonucunda araştırma kaygısının eleştirel düşünmeye ilişkin tutumlar ile anlamlı ilişkisi olduğu gösterilmiş ve eleştirel düşünmeye eğilim arttıkça araştırma kaygısının azaldığı gösterilmiştir (Bökeoğlu ve Yılmaz, 2005).

Sosyal hizmet lisans eğitimi diğer disiplin alanlarında olduğu gibi öğrenciyi mesleğine hazırlayan temel akademik programlardır. Bu nedenle lisans programının araştırma eğitimi hem eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi hem de öğrenciyi kanıta dayalı mesleki uygulamalara hazırlaması açısından önemlidir. Sosyal hizmet eğitiminde araştırma öğretimi lisans, yüksek lisans ve doktora ile post- doktora düzeylerinde farklı hedeflerle yer almaktadır. Lisans programlarında yer alan araştırma dersi hem öğrenciyi mesleğine hem de ileri eğitim düzeylerine taşıması açısından bilimsel düşünme becerisinin geliştirildiği temel eğitim olarak

ayrı bir öneme sahiptir. Uluslararası Sosyal Hizmet Okulları Birliği (IASSW) ve Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) 2001 yılında “Sosyal Çalışmacı”nın uluslararası kabul gören mesleki tanımını yapmış ve bu tanımda araştırmacı rolünün önemi vurgulanmıştır. Bununla birlikte her iki kuruluş sosyal çalışma alanında mesleki eğitiminin küresel standartlarını oluşturmuştur (Sewpaul ve Jones, 2004). Küresel mesleki standartlar içinde de eğitim programlarının sosyal hizmet araştırmaları bilgi ve becerisini kazandırarak etik ilkelere uygun araştırma yöntemlerini uygulama yanında diğer bilgi kaynakları ile araştırmaları eleştirel bakış açısıyla değerlendirme becerilerine yer verilmesi önerilmektedir.

Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminin küresel mesleki standartları karşıladığı bilinmektedir. Ancak, sosyal hizmet eğitiminin tarihsel gelişimine bakıldığında; batı dünyasında 19.Yüzyılın sonlarında başlayan eğitim programlarının Türkiye’de 1961 yılında başlatılması önemli gecikmeye işaret ederken lisans düzeyinde eğitimin başlangıcı ise 1983 yılına rastlamaktadır (Yiğit,2017). İlk ve tek lisans programının Hacettepe Üniversitesi bünyesinde sürmesi 2002 yılında Başkent Üniversitesinde yeni bir sosyal hizmet lisans programının açılmasıyla değişim göstermiştir. Bu gelişme, 2012 yılından sonra benzer program sayısının hızla artmasıyla önce 9 yeni programa ulaşılmıştır. Sosyal hizmet lisans programlarının sayısı günümüzde katlanarak büyüme göstermektedir. Üniversitelerde sosyal hizmet program sayısının 2016 yılında 181 Üniversite kapsamında 90’a yükseldiği ve bu programlardan 49’unun aktif eğitimde olduğu bilinmektedir. Türkiye’de sosyal hizmet lisans programlarının gelişimi ile paralel gelişme gösteren lisansüstü eğitim olanağı alanda nitelikli eğitimci ihtiyacının karşılanmasında önemli olmuştur. Sosyal hizmet lisans programlarında gerçekleşen değişim olumlu gelişme olarak değerlendirilmekle birlikte eğitim niteliğine ilişkin bazı kaygılara da neden olabilmektedir (Alptekin, Topuz ve Zengin, 2017).

Küresel mesleki standartlar bağlamında sosyal hizmet lisans programlarında araştırma eğitimi Türkiye’de de önemsenmiş ve geliştirilerek kanıta dayalı sosyal hizmet uygulamalarına ağırlık verilmesi benimsenmiştir (Tuncay, 2016). Ancak, sosyal hizmet araştırmalarının niceliği ve niteliğindeki artışın temelinde önemli rolü olan temel mesleki bilgi ve beceriyi kazandıran lisans programlarındaki araştırma eğitiminin lisansüstü araştırma potansiyeline önemli katkısı göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda sosyal hizmet lisans eğitim programlarında; araştırma eğitiminde yer alan derslerin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bu çalışma; sosyal hizmet lisans eğitim programlarının araştırma öğretimi açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada; Türkiye ile ilk sosyal hizmet lisans programıyla eğitimde ve lisans eğitim programlarında araştırma öğretimi ile öne çıkan ABD programları üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Yöntem

Model

Sosyal hizmet lisans eğitim programlarının araştırma öğretimi açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada betimleyici içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Niteliksel bir araştırma yöntemi olan içerik analizi kullanılarak; Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri kapsamında lisans müfredat programları web sayfalarındaki içerik üzerinden değerlendirilerek karşılaştırılmıştır. Niteliksel içerik analizi yöntemi; yazılı, görsel ya da sözel dokümanite edilmiş materyal üzerinden yapılan analizi içermektedir. Dokümanite edilen kaynaklara; kitap, gazete, elyazmaları, çizimler yanında internet kaynakları dahil edilmektedir Nitel araştırma yöntemi olarak betimsel içerik analizi tepkisiz araştırma yöntemi olarak değerlendirilmektedir. Bu noktada ilgilenilen fenomen tepkisizdir (Hsieh ve Shannon,2005).

Evren ve Örneklem

Sosyal hizmet lisans eğitim programlarının araştırma öğretimi açısından değerlendirilmesinde, küresel örnekte Amerika Birleşik Devletleri/ABD ile Türkiye’de Sosyal Hizmet (SH) lisans programlarında yer alan araştırma eğitimi karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Türkiye Üniversiteleri, sosyal hizmet lisans programı yürüten bölümler ile karşılaştırılacak diğer ülke örneği olarak ABD’nin seçiminde bu alanda eğitim geçmişinin uzun ve eğitim programlarının çoğunun akredite edilmiş olması önemli bulunmuştur. Çalışma evreni her iki ülke üniversitelerinde sosyal hizmet lisans programının olması kriteri çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu doğrultuda; ABD ve Türkiye üniversiteleri arasında sosyal hizmet lisans programlarının seçiminde “Times Higher Education” web sayfası kullanılarak her iki ülkeden üniversitelerin sosyal hizmet lisans programı (BSW) olan bölümleri seçilmiştir. Bu noktada listede yer alan birçok üniversitede Lisans/ BSW programının olmaması nedeniyle listeden aşağı doğru inilerek lisans programı olan programlar bulunarak üniversitelerin seçimi yapılmıştır. Bu çalışma kapsamına alınan 10 ABD ve 10 Türkiye üniversitesi (Tablo.1) sunulmaktadır. Tabloda yer alan tüm üniversiteler çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmanın örnekleminde;

ABD’den seçilen üniversiteler olarak; Berkeley University, University of Washington, Texas State University, California State University, NY University Silver BSW, Pittsburg University, Illinois University, Michigan University, Alabama University, Florida State University olmak üzere 10 lisans (BSW) programı yer almıştır.

Türkiye’den seçilen üniversiteler olarak; Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Üsküdar Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, 19 Mayıs Üniversitesi ve Arel Üniversitesi olmak üzere 10 lisans programı çalışma kapsamına alınmıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi, sayfası üzerinden eğitim programına ulaşamamış olması nedeniyle çalışma kapsamı dışında kalmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Üniversitelerin seçimi ve web sayfalarında yer alan lisans müfredat programlarının dökümante edilmesiyle başlayan veri toplama süreci 3 Nisan 2017 ile 17 Mayıs 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. İlgili programların web sayfalarında yer alan müfredat programlarının çıktıları alınmıştır. Çıktı alınan programlar üzerinden içerik analizi incelenmesi ve değerlendirilmesi sağlanmıştır. Betimsel içerik analizinin kullanıldığı bu çalışmada verilerin analizinde nitel içerik analizi yöntemlerinden özetleyici yaklaşım kullanılmıştır. Bu yaklaşımla, metindeki kelimelerin veya içeriğin bağlamsal kullanımının anlaması içeriğin tanımlanması gerçekleştirilmiştir. Bu tanımlama ve incelemede anlam çıkarmadan daha keşfetmeye yönelik bir girişim uygulanarak özetleyici/summary içerik analizi yapılmıştır (Hsieh ve Shannon,2005). Üniversitelerin sosyal hizmet lisans programlarının içerik analizi ile değerlendirildiği bu çalışmada; araştırma kapsamına alınan sosyal hizmet lisans programlarında sunulan müfredat/ öğretim programlarında yer alan bilgilerle sınırlıdır. Bu programlarda yer alan araştırma ders/leri ile araştırma ile ilgili istatistik dersi; derslerin sayısı, yer aldığı dönem, dersin adı, ders kredisi, dersin tanımına ilişkin standart bir yapı özelliğine sahip bir yapıda bulunmuştur. İçerik analizi ile yapılan bu değerlendirme lisans programlarının web sayfalarında sunulan bilgilere dayanmaktadır. Bu inceleme sırasında tüm programlara ilişkin sunulan bilgilerin standart yapı dışında ilgili ders izlenceleri ve ders hedefleri açısından standart bilgiye ulaştırmadığı bu anlamda çalışmanın sınırlı kaldığını göstermiş ve bu durum çalışmanın sınırlılığı olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Kapsamına Alınan Üniversiteler

ABD Üniversiteleri	Türkiye Üniversiteleri
Berkeley University	Hacettepe Üniversitesi

University of Washington	Ankara Üniversitesi
Texas State University	İstanbul Üniversitesi
California State University	Selçuk Üniversitesi
NY University Silver BSW	Celal Bayar Üniversitesi
Pittsburg University	Kocaeli Üniversitesi
Illinois University	Üsküdar Üniversitesi
Michigan University	Başkent Üniversitesi
Alabama University	19 Mayıs Üniversitesi
Florida State University	Arel Üniversitesi
	Süleyman Demirel Üniversitesi (eğitim programına ulaşılamamıştır)

Bulgular

Sosyal hizmet lisans eğitim programlarının araştırma öğretimi açısından değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada iki ülke üniversitelerinde lisans programlarında yer alan araştırma derslerinin özellikleri tanımlanarak karşılaştırma yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular; ABD Üniversiteleri ve Türkiye Üniversiteleri başlıkları altında sunulmaktadır.

ABD Üniversiteleri

Amerika Birleşik Devletleri'nden seçilen üniversitelerin, sosyal hizmet lisans programları kapsamında yer alan araştırma derslerinin isimleri yönünden değerlendirilmesinde; farklı adlarda araştırma derslerinin yer aldığı görülmüştür. Araştırma dersleri (Tablo.2) de sunulmaktadır. İsimleri farklı olsa da içeriklerine bakıldığında; bilimsel araştırma kavramı, araştırma süreci adımları doğrultusunda genel olarak nicel ve nitel araştırma yöntemlerine değinildiği görülmektedir.

Tablo 2. ABD Üniversitelerinde Araştırma Dersleri

Araştırma Ders İsimleri
Sosyal Refah Araştırmalarına Giriş / Introduction to Social Welfare Research
Sosyal Hizmet Araştırma Yöntemleri /Social Work Research Methods
Temel Sosyal Hizmet Araştırması / Basic Social Work Research
Sosyal Hizmet Araştırması / Social Work Research

Araştırma bilgisi ve uygulamasında gerekli temel bilgileri öğreten “İstatistik” dersinin bu bağlamda programlarda nasıl yer aldığı değerlendirilmesi önemlidir. ABD Üniversitelerinin sosyal hizmet lisans programlarının bazılarında araştırma dersi için ön koşul olarak “İstatistik” dersi zorunlu tutulurken, diğer programlarda ise bu bilgiye yer verilmediği başka bir deyişle araştırma dersi öncesi istatistik dersinin alınmasının zorunlu tutulmadığı görülmüştür. Bu duruma ek olarak bazı programlarda araştırma dersi kapsamında istatistik bilgisine yer verildiği de görülmüştür.

Michigan Üniversitesi, sosyal hizmet lisans programında yer alan “Temel Sosyal Hizmet Araştırması” dersinin tanıtımında nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin yanı sıra yaygın kullanılan istatistiksel testlerin uygulamasının öğretim hedefleri içinde yer aldığı ayrı bir istatistik dersinin yer almadığı dikkat çekmiştir. Araştırma dersinin ön koşulu olarak tanımlanan “İstatistik” dersinin genel olarak 1. Sınıf programında ve ikinci yarı dönem ders programında yer aldığı saptanmıştır. Bazı programlarda ise seçmeli bir grup istatistik dersi (farklı içeriklere sahip olmalarına karşın) içinden seçilecek herhangi bir ders alınmasının yeterli görüldüğü belirlenmiştir.

New York Üniversitesi (Silver BSW) sosyal hizmet lisans programında yer alan “Sosyal Hizmet Araştırması” dersi içinde ise küçük ölçekli araştırma yapma ve bu beceriyi kazanma hedeflenerek öğrencinin araştırma yapması beklenmektedir. Washington Üniversitesi, sosyal hizmet lisans programında yer alan “Sosyal Refah Araştırmalarına Giriş” dersi ile birlikte programda yer alan “Kanıtı Dayalı Sosyal Hizmet Uygulaması / Evidence- Based Social Work Practice” dersi hem adları açısından hem de içerikleri açısından diğer incelenen diğer programlara göre farklı bulunmuştur. Bu derslerde sosyal hizmet uygulamalarında kanıtı dayalı modelin önemli vurgusu gözlenmiştir.

Berkeley Üniversitesi, sosyal hizmet lisans programında 2. Yılın birinci ve ikinci döneminde başka bir deyişle 4. ve 5. Dönemlerinde haftada 2 saat verilen 2 kredili araştırma dersi yaz döneminde de devam etmekte ayrıca “Sosyal Refah Araştırmaları Semineri” dersi ile araştırma dersinde uygulamaya da yer verilmektedir. Bazı programlarda yarı ders kapsamında öğrencilerin veri toplama aşamasından başlayarak araştırma sürecinde deneyimi önemszenmektedir. Lisans programlarında 2. Yıl başlayan araştırma derslerinin iki dönemde verildiği üniversiteler; Berkeley, Texas State (Haftada 3 saat 3 Kredi), California State (3 saat 3 Kredi), Alabama (Haftada 2 saat 3 Kredi) Üniversiteleridir. Diğer üniversitelerden Washington Üniversitesi, NY Silver Üniversitesi (Haftada 3 saat ve 4 kredi), Pittsburg Üniversitesi (Haftada 3 saat 3 Kredi), Illinois State Üniversitesi (İkinci yıl ikinci dönemde haftalık 3 saatten 3 kredi) ve Michigan Üniversitesinde (2. Yıl 1. Dönem Haftada 3 saat ve 3 Kredi) ise 2.yılında tek dönemde araştırma dersinin verildiği görülmektedir. Washington Üniversitesi lisans programında; ikinci yılın 1. Döneminde haftada 5 saatlik 5 kredili ders yer almakta ve bu ders için İstatistik dersinin başarı ile tamamlanması koşulu bulunmaktadır. California State Üniversitesi Lisans programında ise; araştırma dersi için İstatistik ve Matematik derslerinin başarı ile tamamlanması önkoşulu dikkat çekmiştir. Üniversitelerin web sayfalarında ders programlarına ilişkin standart bir yapının olmaması her üniversite lisans programı için aynı bilgilere ulaşılmasını kısıtlı bırakmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında; Berkeley Üniversitesi ile Alabama Üniversiteleri lisans programlarında uygulamalı araştırma derslerinin bulunduğu saptanmış ve bu derslerin (uygulamalı araştırma derslerinin) ise 5 ve 7 kredili dersler olduğu gözlenmiştir. US/ABD üniversitelerinde, incelenen tüm programlarda yer alan “araştırma” derslerinin uygulamalı dersler dışında kredileri arasında önemli bir fark görülmemiş olup çoğu dersin kredisinin 3 olduğu az da olsa bazı programlarda 4 ve 5 kredilik araştırma dersleri olduğu gözlenmiştir. İki yarıyıl süre ile verilen araştırma derslerinin en az 3 kredilik dersler olması yanında tek yarıyıl derslerinin 4 ve 5 kredi olması ile araştırma derslerinin programlarda benzer ağırlıkta yer aldığını düşündürmektedir.

Bu çalışma kapsamında yer alan US/ABD üniversitelerindeki sosyal hizmet programlarının “Araştırma” dersleri sayısı ve içeriği açısından çok belirgin bir fark görülmemiştir. Araştırma dersinin yer aldığı döneme bakıldığında ise genel olarak programlarda 2. Yılın 2. döneminde araştırma dersinin başladığı gözlenmiştir. Sosyal Hizmet eğitiminin akredite edildiğini bildiren programlar ile diğer programlar arasında da araştırma ders sayısı ve başlangıç zamanı açısından belirgin bir farklılık görülmemiştir. Akredite edilmiş olan programlarda “Araştırma” ve “İstatistik” dersleri sonrası alan uygulamaları ile araştırma becerisinin uygulamaya konulmasının beklendiği ve bunun formal yapıda sağlandığının saptanması bu incelemenin önemli bir bulgusunu oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamına alınan ABD üniversitelerinden 10 lisans programı arasında sadece 4 lisans programında (Berkeley Üniversitesi, Texas State Üniversitesi, California State Üniversitesi ve Alabama Üniversitesi) ikinci yılın 1. ve 2. döneminde “araştırma” dersinin bir yıl süre ile verilmekte olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında tüm programlarda araştırma derslerinin 2.yıl dersi olarak verilmesi araştırma temel bilgisi ile öğrencinin lisans programının başında tanışması anlamında olumlu özellik olarak değerlendirmiştir. Ancak bu programlardan bazılarında araştırma dersi öncesi istatistik dersinin zorunlu tutulduğunun belirtilmediği (sadece

California State Üniversitesinde ön koşul bulunmakta) ve ayrı bir istatistik dersinin de programlarda yer almadığı gözlenmiştir. Ayrı bir istatistik dersinin olmaması araştırma dersi kapsamında yer aldığı gerekçesiyle açıklanabilirse de bu durumda istatistik temel bilgilerinin araştırma metodolojisi kapsamında daha az bir ders sayısı içinde verilmesinin yeterli olup olmayacağı açısından düşündürücü bulunmuştur.

Türkiye Üniversiteleri

Türkiye Üniversitelerinin web sayfalarında yapılan incelemeler sonucunda; seçilen sosyal hizmet lisans programları kapsamında “araştırma” ve araştırma ile ilişkili dersleri değerlendirdiğimizde görülen yapı ABD örneğinde de yer alan inceleme sonuçları ile benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Bu benzerlik araştırma eğitiminin verildiği ders adlarında da görüldüğü belirlenmiştir. Türkiye’de sosyal hizmet lisans programlarında araştırma derslerinin adlarında farklılık gözlenmiştir. Bu ders adları arasında “Sosyal Hizmet Araştırması”, “Sosyal Hizmette Araştırma Yöntem ve Teknikleri”, “Sosyal Hizmetlerde Araştırma Yöntemleri “yer almaktadır (Tablo.3).

Tablo 3. Türkiye Üniversitelerinde Araştırma Dersleri

Araştırma Ders İsimleri
Sosyal Hizmet Araştırması
Sosyal Hizmet Araştırması
Sosyal Hizmet Araştırması

Türkiye Üniversiteleri içinde çalışma kapsamına alınan lisans programlarında; farklı adlarla verilen araştırma derslerinin başlangıç zamanına bakıldığında; Hacettepe Üniversitesi lisans programında 2.Yılın 1. Döneminde (2 saat) 2 Kredili dersin 2. Dönemde de (3 saat) devam ettiği ve dersin kredisinin 3 olduğu gözlenmiştir. Bu programın 3.Yılında ise; iki dönem devam eden 3 kredilik uygulamalı araştırma dersleri bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi, Sosyal Hizmet Lisans programında ise; 3. Sınıf dersi olarak araştırma dersinin 1. Dönemde başka bir deyişle 5. Yarıyılıda 3 kredi ile verildiği ayrıca 6. Yarıyılıda uygulamalı araştırma dersinin (haftada 4 saat) verildiği ve bu dersin 4. Yılıda da devam ettiği görülmüştür. İstanbul Üniversitesi lisans programında araştırma eğitime 3.yılıda başladığı (5.yarıyıl) ve 4 kredilik bu ders yanında (4.yılıda) 7. ve 8.yarıyılıda 3 kredilik uygulamalı araştırma derslerinin yer aldığı gözlenmiştir. Selçuk Üniversitesi ile Celal Bayar Üniversitesi lisans programlarında da 2.yılıda araştırma eğitimi başlamakta, 3. ve 4. Yarıyılıda 3 saatlik 3 kredili dersler verilmektedir. Her iki üniversite programında ayrıca 3.yılıda iki dönem süren (5. ve 6.yarıyılıda) uygulamalı araştırma dersi (Selçuk Üniversitesinde; 2 saat teorik ve 8 saat uygulama ile Celal Bayar Üniversitesinde 2 saat teorik ve 2 saat uygulamalı toplam 4 saat) verilmektedir. Kocaeli Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Üsküdar Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Arel Üniversitelerinde de ortak nokta araştırma eğitime 2.yılıda başlanmasıdır. Araştırma eğitimi 2.yılıda başlayarak 3. ve 4. Yarıyılıda sürdüren Kocaeli Üniversitesinde bu dersler 2 saatlik ve 2 kredilik derslerdir. Bu programda ayrıca 3. Yılıda (5. ve 6.Yarıyılıda) verilen uygulamalı araştırma dersleri 4 kredilik derslerdir. Başkent Üniversitesi Lisans programında ise; 2.yılıda başlayan ve 4.yarıyılıda verilen 3 kredilik araştırma eğitimi, 5. ve 6. Yarıyılıda (2 Kredilik) iki uygulamalı araştırma dersi ile devam etmektedir. Üsküdar Üniversitesi lisans programında; 2. Yılıda 4. Yarıyıl kapsamında araştırma eğitimi verilirken 3.yılıda 5. Yarıyılıda İstatistik dersinin programda yer aldığı gözlenmiştir. Ondokuz Mayıs Üniversitesinde 2.yılıda 4.Yarıyılıda başlayan 4saat/4 Kredilik araştırma dersi sonrası 5.Yarıyılıda İstatistik dersi ve 6. Yarıyılıda 6 kredilik uygulamalı araştırma dersinin verildiği görülmüştür. Arel Üniversitesinde ise; 2.yıl (3.Yarıyıl) verilen İstatistik dersi sonrasında 5. ve 6. Yarıyılıda verilen 2 Kredilik araştırma dersleri ile lisans araştırma eğitiminin sürdürüldüğü gözlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan Türkiye

üniversitelerinin lisans programlarında araştırma eğitime önemli ölçüde yer verildiği görülmektedir. Çoğunluğunda 2. Sınıf dersi olarak verilen araştırma dersinin yanında ilerleyen sınıflarda uygulamalı araştırma derslerinin programlarda yer alıyor olması araştırma eğitime verilen önemi kanıtlamaktadır.

Türkiye Üniversiteleri içinde çalışma kapsamında yer alan sosyal hizmet lisans programlarında; araştırma derslerinin çoğunlukla 2.Yıl ders programlarında yerini aldığı bulgusu önemli bulunmuştur. Lisans Programlarının birinci (1.Yarıyıl) ya da ikinci (2.Yarıyıl) döneminde yer alan “İstatistik “dersinin araştırma dersi öncesinde yer almasının ise öğrenci açısından araştırma ile ilişkilendirilmesi ya da araştırma terminolojisine sahip olunmadan veriliyor olmasının öğrenci cephesinden değerlendirilmesinin gerekliliğine işaret ettiği söylenebilir. Bu ders ile paralel olarak araştırma dersinin verildiği bazı programlar da bulunmaktadır. Bunlar arasında; Hacettepe Üniversitesi sosyal hizmet lisans programı ile Kocaeli Üniversitesi sosyal hizmet lisans programı yer almaktadır. Bu iki program kapsamında 2. sınıf programının birinci döneminde hem istatistik hem de araştırma eğitiminin paralel biçimde sürdürüldüğü saptanmıştır. Ankara Üniversitesi sosyal hizmet lisans programında ise 3. Sınıf dersi olarak araştırma dersinin verildiği ve bu ders yanında 4. Sınıfta araştırma uygulamasının hedeflendiği farklı bir ders ile öğrencinin araştırma yapmasının beklendiği görülmüştür. Türkiye’de sosyal hizmet lisans programlarında çoğunlukla 2. sınıf öğrencilerine 2. dönem dersi olarak verildiği gözlenmiştir. Dersler kapsamında bilimsel araştırma paradigmaları çerçevesinde hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerine ağırlık verildiği saptanmıştır. Bazı programlarda mesleki alan uygulamaları bağlamında araştırma tasarımına ağırlık verildiği görülmüş ve bu bulgular küresel mesleki eğitim beklentileri ile uyumlu olarak değerlendirilmiştir.

Sosyal hizmet lisans programında hem 2.yılın iki dönemi hem de 3.yılın iki döneminde araştırma derslerinin yer alması çalışmanın önemli bulgusu arasındadır. Hacettepe, Kocaeli, Selçuk ve Celal Bayar Üniversiteleri bu kapsamda yer almaktadır. Sosyal Hizmet eğitiminin 2. Yılında tüm yıl devam eden araştırma eğitimi önemli bulunmuştur. Sosyal hizmet lisans öğrencilerine bir yıl boyunca araştırma eğitiminin verilmesi ve öğrencilerin son sınıfta yer alan uygulama eğitime bilimsel araştırma yönünden hazırlanmaları açısından dikkat çekicidir. Kocaeli Üniversitesi, lisans programında benzer yapı görülmektedir. Ancak bu programda yer alan “İstatistik” dersinin ikinci yıl alınan araştırma eğitimi sonrasında 3. yıl programında yer alıyor olması ile farklıdır. Araştırma eğitimi sonrasına kalan istatistik bilgisinin ise araştırma eğitimi nasıl etkileyeceği konusunun değerlendirilmesi önemli bulunmuştur.

Bu çalışma sonucunda, her iki ülke lisans programlarında araştırma eğitime önemli ağırlıkta yer verildiği görülmektedir. Türkiye Üniversitelerinden çalışma kapsamına alınan sosyal hizmet lisans programlarında yer alan araştırma derslerinin (uygulamalı araştırma dersleri dışında) kredilerine bakıldığında ise 2 kredi ile 3 kredi arasında ders kredilerinin değiştiği ancak çoğunluğunda araştırma dersinin 3 kredi olarak programlarda yer aldığı saptanmıştır. Bu durum; US/ABD üniversiteleri, sosyal hizmet lisans programlarında yer alan araştırma derslerinin çoğunluğunun 3 olması yanında ders kredisinin 4 ve 5 olarak belirlendiği programların varlığı ışığında düşünüldüğünde Türkiye Üniversitelerinde 2 ile 3 kredi arasında yer alan araştırma derslerinin kredilerinin yükseltilerek,4 ve 5 kredilik derslere doğru ilerletilmesinin yararlı olacağını düşündürmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Yüksek öğretimdeki en önemli zorluklardan biri olarak değerlendirilen; eğitim ve araştırma faaliyeti arasındaki bağlantının nasıl sağlanacağı çoğu kez tartışma konusu olabilmektedir. Eğitim ve araştırma kuşkusuz temel fonksiyonu olarak önemli iken toplumla kurulan bağın önemi üzerinde de durulmaktadır. Bu bağlamda değerlendirme amacıyla yapılan

bir çalışmada; akademinin temel işlevi olan öğretim ve araştırma arasındaki ilişkiye ilişkin sistematik literatür incelemesi yapılmıştır. Literatürde 2013-2018 zaman diliminde yer alan 39 çalışma içerik analizi ile değerlendirilmiş ve sonucunda lisans müfredat programlarının önemli rolü yanında eğitim kurumlarının özellikleri ile eğitim politikaların etkisi gösterilmiştir (Sagazi ve Hosseingholizadeh, 2020).

Bu çalışma ise; Türkiye ve ABD üniversiteleri kapsamında yer sosyal hizmet lisans müfredat programları üzerinden araştırma eğitiminin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular; Türkiye’de lisans eğitim programları kapsamında yer alan tüm sosyal hizmet programlarının akreditasyonu henüz gerçekleşmediği halde iki ülkede araştırma eğitiminde temel özellikler açısından farklılık görülmediğini ortaya çıkarması açısından önemlidir. Ukrayna ve ABD üniversitelerini kapsayan bir çalışmada ise Ukrayna aleyhine lisans düzeyinde araştırma yeterliliklerinin olumsuz tablo çizdiği gösterilmiş ve nedeni olarak bağlamsal ve kurumsal yanında ulusal politikalara vurgu yapılırken müfredat ile ilişkisi gösterilmiştir (Lytvyn, Novak ve Laun, 2020).

Bu çalışmada, Türkiye ve ABD’de çalışma kapsamında yer alan 4 yıllık lisans programları içinde en erken dönem olarak araştırma eğitiminin 2.yıl öğretim programları kapsamında başladığının gözlenmesi, lisans programlarında araştırma eğitiminin daha geç dönemlerde başlatılmamasının küresel bağlamda gerekliliğini düşündürülebilir. Buna karşın ilgili literatürde lisans programlarında araştırma eğitiminin ilk yılda verilmesinin önerildiği de bilinmektedir. Ishiyama’da 2002 yılında yaptığı çalışmada lisans programlarında öğrencilerin erken araştırma eğitimi alma ve araştırmalara katılmalarının; işbirliği içinde çalışma becerisi yanı sıra mantıksal ve analitik düşünme yapısını geliştirdiğini göstermiştir (Ishiyama, 2002). Araştırma eğitiminin lisans programlarında erken dönemde başlatılmasının gerekliliğini bildirenlere karşın bu eğitimin sadece araştırma eğitime özgü derslerle kısıtlamadan tüm ders içeriklerinin de araştırma ile ilişkilendirilen bütüncü bir yapıda olmasının araştırma eğitiminin daha etkin kılınmasında önemli olduğu savunulmaktadır (Visser-Wijnveen, van der Rijst ve van Driel, 2016; Phillips, MacGiollaRi ve Callaghan, 2012). Bu nedenle, sosyal hizmet lisans programlarında erken araştırma eğitimi başlatılması yanında tüm ders içeriklerinde araştırma ağırlıklı/kanıt sorgulama yönteminin temel bilgisinin mesleki uygulamalara yansıtılmasının gerekliliği söylenebilir. Özkan ve Gökçearsan’ın yaptıkları çalışmada da sosyal hizmet lisans programında araştırma eğitiminin kanıta dayalı uygulamaların geliştirilmesindeki önemine vurgu yapılmaktadır (Özkan ve Gökçearsan, 2012).

Araştırma eğitiminin öğrencinin aktif katılımı ile öğrenmenin daha etkin kılındığı ve daha kalıcı hale geldiği bunun hem istatistik (Fast, 2000) hem de araştırma dersi içeriğinin öğretilmesinde grup çalışmaları yanında “web” tabanlı ve bilgisayar kullanımı destekli eğitim biçiminde verilmesinin etkinliği artırdığı (Hardcastle ve Bisman, 2003) ve daha farklı uygulamaya dönük araştırma eğitim modellerinin gerçekleştirilmesi önerilmektedir (Berger, 2002). Bu nedenle, sosyal hizmet araştırma eğitiminde etkinliği artırıcı yöntemlerin denenmesi yararlı olabilecektir. İlgili literatürde de vurgulandığı gibi, lisans programlarında en az iki araştırma dersi önerilmekte ve ilk ders için araştırma temel bilgilerinin kazandırılması hedefi ile bilimsel çalışmanın önemini kavranması ikinci ders için ise öğrenciden bunları uygulaması beklenmektedir (Adam, Zosky, Unrau, 2004). Bu açıdan bakıldığında her iki ülke örneğinde değerlendirme kapsamına alınan sosyal hizmet lisans eğitim programlarının çoğunluğunun araştırma yöntemleri ile ilgili ders sayılarının beklentileri karşıladığı söylenebilir. Ancak, yapılan bir çalışmada ise; lisans programlarında verilen araştırma eğitiminin birçok alanda önemle ele alındığı ve bu eğitimin sonunda öğrencinin mesleki yaşamında bilimsel nitelikte uygulama yapabilme becerisinin geliştirildiği gösterilmiştir. Yapılan bu çalışmada ayrıca, bu hedefe ulaşılmasında haftalık ders saatinin on saat olması ile birlikte iki dönem devam eden araştırma eğitiminin etkin olduğu vurgulanmaktadır (Hernandez, Woodcock, Estrada ve Schultz, 2018).

Araştırma eğitiminde lisans öğrencilerine rehberlik etmenin kanıtlanmış yüksek etkiye sahip bir eğitim yaklaşımı olduğu ancak bunun öğrenci-öğretim üyesi oranı yanında araştırma desteği için finansman sorunları çözülmeden yararının olamayacağı bildirilmektedir. Bu noktada lisans öğrencilerinde birinci sınıfta başlayan araştırma eğitimi ile araştırma becerilerinin geliştirilmesinde lisans ve doktora öğrencilerinin birebir mentorluk yapması önerilmektedir (Shamir,2020). Araştırma dersinin erken başlaması, müfredatın önemi yanında kurumsal araştırma desteğinin sağlandığı merkezlerin lisans öğrencilerinde araştırma teorik bilgisi yanında araştırma yapma deneyiminin kazandırılmasında olumlu katkısı gösterilmektedir (Provost, Bell ve Bell, 2019).

Lisans programlarında araştırma eğitimini değerlendirilmesinde kuşkusuz öğrencilerin değerlendirmeleri de önemlidir. Bu bağlamda yapılan bir çalışma Türkiye lisans programlarında araştırma eğitiminin öğrenci gözüyle nasıl algılandığına ilişkin bilgi verecektir. Erbay ve Sevin'in yaptığı araştırma sonucunda ise, Hacettepe Üniversitesi sosyal hizmet lisans programının dördüncü sınıf öğrencilerinin%75' inin araştırma derslerini yeterli bulması yanında %95'nin ise uygulamalı araştırma dersinden memnuniyetini dile getirmesi araştırma eğitiminde öğrencinin uygulayarak öğrenmesinin etkisini göstermesi açısından önemlidir (Erbay ve Sevin, 2013). ABD'de, sosyal hizmet lisans programı öğrencilerini kapsayan çalışma sonucunda da öğrencilerin araştırma korkularının giderilmesinde eğiticinin rolü yanında araştırma uygulamasına katılımlarının olumlu etkisi gösterilmektedir (Maschi, Probst ve Bradley, 2009). Hacettepe Üniversitesi, sosyal hizmet öğrencilerinin sosyal hizmet araştırması ile ilgili görüşleri ile araştırma yöntem ve süreciyle ilgili deneyimlerinin değerlendirildiği bir çalışma sonucunda da öğrencilerin grup çalışmasını ve akademisyenler ile işbirliği içinde iletişimi önemsedikleri sonucu (Gürbüz, Adıgüzel ve Akçay, 2017) literatürle benzer sonucu ortaya koymaktadır.

Sosyal hizmet lisans programları sosyal çalışmacı yetiştirmede temel eğitim programlarıdır. Temel mesleki eğitim programlardan mezun edilen sosyal çalışmacılardan mesleki uygulamalarının kanıta dayalı uygulamalar olarak yürütmeleri beklenmektedir. Evrensel özellik gösteren bu beklentinin karşılanabilmesinde lisans öğrencilerinin araştırma konusunda iyi nitelikte eğitim alarak araştırma konusunda etkin hale gelmeleri hedeflenmektedir (Sewpaul ve Jones,2004). McCrystal ve Wilson'ın yaptığı çalışmada öğrencilerin araştırma eğitiminin ve kazanılan becerilerin mezun olduklarında performanslarına yansımalarının önemini bildikleri gösterilmiştir (McCrystal ve Wilson,2009). Bu çalışma sonucunda sosyal hizmet lisans eğitim programları kapsamındaki alan uygulamalarının araştırmaya odaklanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Ayrıca, lisans eğitiminin yüksek lisans eğitimi ile kazanılan "bilim uzmanlığı" derecesi ve bu derece sonrası bu dereceye dayalı doktora eğitim programları ile kazanılan" doktora "dercesine biçim vermesi açısından lisans eğitiminin kalitesi ve alınan araştırma eğitimi çok büyük önem taşımaktadır. Bu nedenlerle lisans programlarında araştırma eğitiminin nasıl verildiği ve yeterliliği önemle ele alınmalıdır (Erdem,2012). Bu doğrultuda öğrenci bakış açısını, öğretim yöntemlerini ve öğretim sorumlularının değerlendirmelerini ele alan ileri çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Adam, N., Zosky, D. L., & Unrau, Y. A. (2004). Improving the research climate in social work curricula: Clarifying learning expectations across BSW and MSW research courses. *Journal of Teaching in Social Work*, 24(3-4), 1-18.
- Alptekin, K., Topuz, S., & Zengin, O. (2017). Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminde neler oluyor?. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 28(2), 50-69.
- Arminio, J., & Gochenauer, P. (2004). After 16 Years of Publishing Standards, Do CAS Standards Make a Difference?. *College Student Affairs Journal*, 24(1), 51-65.
- Beckman, M., & Hensel, N. (2009). Making explicit the implicit: Defining undergraduate research. *CUR Quarterly*, 29(4), 40-44.
- Berger, R. (2002). Teaching research in practice courses. *Social Work Education*, 21(3), 347-358.
- Blakemore, T., & Howard, A. (2015). Engaging undergraduate social work students in research through experience-based learning. *Social Work Education*, 34(7), 861-880.
- Bökeoğlu, O. Ç., & Yılmaz, A. G. K. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünmeye Yönelik Tutumları ile Araştırma Kaygıları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 41(41), 47-67.
- Council for the Advancement of Standards in Higher Education. Council on Social Work Education. 14.08.2018 www.cswe.org
- Council on Undergraduate Research. Erişim adresi: http://www.cur.org/about_cur/
- Epstein, I. (1987). Pedagogy of the preturbed: Teaching research to the reluctant. *Journal of Teaching in Social Work*, 1(1), 71-89.
- Erbay, E., & Sevin, Ç. (2013). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet 4. Sınıf öğrencilerinin eğitim süreçlerine ve gelecekteki meslek yaşamlarına ilişkin görüşleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 25-40.
- Erdem, A. R. (2012). Bilim insanı yetiştirmede araştırma eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(3), 166-175. 06.06.2018 www.cas.edu
- Fast, J. (2000). Melts in your mind, not in your hand: using manipulatives to teach social work research. *Journal of Teaching in Social Work*, 20(1-2), 159-169.
- Fish, J. (2015). Investigating approaches to the teaching of research on undergraduate social work programmes: A research note. *British Journal of Social Work*, 45(3), 1060-1067.
- Green, R. G., Bretzin, A., Leininger, C., & Stauffer, R. (2001). Research learning attributes of graduate students in social work, psychology, and business. *Journal of Social Work Education*, 37(2), 333-341.
- Gürbüz, E. B., Adıgüzel, İ. B., & Akçay, S. (2017). The experiences of social work students on social work research. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5 S), 1917-1927.

- Hardcastle, D. A., & Bisman, C. D. (2003). Innovations in teaching social work research. *Social Work Education, 22*(1), 31-43.
- Hardcastle, D. A., & Bisman, C. D. (2003). Innovations in teaching social work research. *Social Work Education, 22*(1), 31-43.
- Hathaway, R. S., Nagda, B. A., & Gregerman, S. R. (2002). The relationship of undergraduate research participation to graduate and professional education pursuit: an empirical study. *Journal of College Student Development, 43*(5), 614.
- Hernandez, P. R., Woodcock, A., Estrada, M., & Schultz, P. W. (2018). Undergraduate research experiences broaden diversity in the scientific workforce. *BioScience, 68*(3), 204-211.
- Hewson, J. A., Walsh, C. A., & Bradshaw, C. (2010). Enhancing social work research education through research field placements. *Contemporary Issues in Education Research (CIER), 3*(9), 7-16.
- Hostetter, C., Sullenberger, S. W., & Wood, L. (2013). The key to learning: Engaging undergraduate students in authentic social work research. *Journal of Baccalaureate Social Work.*
- Howard, M. O., Allen-Meares, P., & Ruffolo, M. C. (2007). Teaching evidence-based practice: Strategic and pedagogical recommendations for schools of social work. *Research on Social Work Practice, 17*(5), 561-568.
- Howard, M. O., McMillen, C. J., & Pollio, D. E. (2003). Teaching evidence-based practice: Toward a new paradigm for social work education. *Research on Social Work Practice, 13*(2), 234-259.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research, 15*(9), 1277-1288.
- Hughes, A., Ortiz, D. V., & Horner, P. (2012). Academic, professional, and community outcomes of a faculty-mentored BASW research experience. *Journal of Baccalaureate Social Work, 17*(1), 133-147.
- Hunter, A. B., Laursen, S. L., & Seymour, E. (2007). Becoming a scientist: The role of undergraduate research in students' cognitive, personal, and professional development. *Science education, 91*(1), 36-74.
- Ishiyama, J. (2002). Does early participation in undergraduate research benefit social science and humanities students?. *College Student Journal, 36*(3), 381-387.
- Lytvyn, A., Novak, O., & Laun, S. (2020). Formation of research competence at the university: economic and managerial aspects. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 2020*, (4): 179-184.
- Maschi, T., Probst, B., & Bradley, C. (2009). Mapping Social Work Students' Perceptions of the Research Process: A Qualitative Follow-Up Study. *Journal of Baccalaureate Social Work, 14*(2), 63-78.
- McCrystal, P., & Wilson, G. (2009). Research training and professional social work education: Developing research-minded practice. *Social Work Education, 28*(8), 856-872.

- Mieg, H. A. (2019). Forms of research within strategies for implementing undergraduate research. *Zeitschrift für Hochschulentwicklung*, 14(1), 79-94.
- Moore, L. S., Avant, F., & Austin, S. F. (2008). Strengthening undergraduate social work research: Models and strategies. *Social Work Research*, 32(4), 231-235.
- Olsen, L. (1990). Integrating a practice orientation into the research curriculum: The effect on knowledge and attitudes. *Journal of Social Work Education*, 26(2), 155-161.
- Özkan, Y., & Gökçearslan Çıfı, E. (2012). Sosyal Hizmette kanıta dayalı uygulamalar: sosyal hizmet eğitimi açısından irdelenmesi. *Journal of Society & Social Work*, 23(1), 149-160.
- Palmer, R. J., Hunt, A. N., Neal, M., & Wuetherick, B. (2015). Mentoring, undergraduate research, and identity development: A conceptual review and research agenda. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 23(5), 411-426.
- Papanastasiou, E. C., & Zembylas, M. (2008). Anxiety in undergraduate research methods courses: Its nature and implications. *International Journal of Research & Method in Education*, 31(2), 155-167.
- Phillips, J., MacGiollaRi, D., & Callaghan, S. (2012). Encouraging research in social work: Narrative as the thread integrating education and research in social work. *Social Work Education*, 31(6), 785-793.
- Plionis, E. M. (1993). Refocusing undergraduate research teaching: Making conceptualization experiential. *Journal of Teaching in Social Work*, 7(1), 49-61.
- Provost, J. J., Bell, J. K., & Bell, J. E. (2019). Development and use of CUREs in biochemistry. In *Biochemistry Education: From Theory to Practice* .143-171.
- Rosenblatt, A., & Kirk, S. A. (1981). Cumulative effect of research courses on knowledge and attitudes of social work students. *Journal of Education for Social Work*, 17(2), 26-34.
- Royse, D., & Rompf, E. L. (1992). Math anxiety: A comparison of social work and non-social work students. *Journal of Social Work Education*, 28(3), 270-277.
- Rubin, A. (2007). Improving the teaching of evidence-based practice: Introduction to the special issue. *Research on Social Work Practice*, 17(5), 541-54.
- Rubin, D., Valutis, S., & Robinson, B. (2010). Social work education and student research projects: A survey of program directors. *Journal of Social Work Education*, 46(1), 39-55.
- Sargazi, A., & Hosseingholizadeh, R. (2020). The Relation between Teaching and Research in Academia: A Systematic Review. *Higher Education Letter*, 12(48), 7-36.
- Secret, M., Ford, J., & Rompf, E. L. (2003). Undergraduate research courses: A closer look reveals complex social work student attitudes. *Journal of Social Work Education*, 39(3), 411-422.
- Sewpaul, V. & Jones, D. (2004) *Global standards for the education and training of the social work profession*. 05.09.2019 www.iasw-aiets.org

- Shamir, L. (2020). Eliminating self-selection: Using data science for authentic undergraduate research in a first-year introductory course. *arXiv preprint arXiv:2003.10821*.
- Sharland, E., & Teater, B. (2016). Research teaching and learning in qualifying social work education. *Routledge international handbook of social work education*, 144-156.
- Tuncay, T. (2016). Sosyal Hizmet müdahalesini araştırmak: uygulama kanıtlarla nasıl güçlendirilebilir?. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 27(2), 115-129.
- Unrau, Y. A., & Grinnell Jr, R. M. (2005). The impact of social work research courses on research self-efficacy for social work students. *Socia Work Education*, 24(6), 639-651.
- Visser-Wijnveen, G. J., van der Rijst, R. M., & van Driel, J. H. (2016). A questionnaire to capture students' perceptions of research integration in their courses. *Higher Education*, 71(4), 473-488.
- Whipple, E. E., Hughes, A., & Bowden, S. (2015). Evaluation of a BSW research experience: Improving student research competency. *Journal of Teaching in Social Work*, 35(4), 397-409.
- Yiğit, T. (2017). Türkiye'de sosyal hizmet eğitim/öğretiminde kalite güvence sistemi ve akreditasyon standartlarına ilişkin bir model çerçeve önerisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 28(1), 151-168.
- Yildirim, S., & Haşıloğlu, M. A. (2018). Analysis of scientific research related anxiety levels of undergraduate students'. *Universal Journal of Educational Research*, 6(2), 313-316.
- Zlotnik, J. L. (2007). Evidence-based practice and social work education: A view from Washington. *Research on Social Work Practice*, 17(5), 625-629.